

DIRECTOR:

Dr. AUGUSTIN POPA

REDACȚIA ȘI ADMINISTRAȚIA
BLAJ — JUD. TÂRNAVA MICĂ

INSERATE

La șit garmond: 6 Lei. La
publicări repetate după
invoială

Unitatea

REDACTOR:

Prof. DUMITRU NEDA

ABONAMENTUL

Pe un an . . . 200 Lei

Pe 6 luni . . . 100 Lei

Pentru străinătate 400 Lei

Foaie bisericească-politică — Apare în fiecare Sâmbătă

Momente.

Intru început, peste vâltorile haosului pluta
Spiritul Domnului. Puterea lui tainică a pătruns
întunerecul hăurilor informe și din abisurile fio-
ruse a alcătuit frumseța fără seamăn a universu-
lui. Un suflu cald și înviorător a străbătut materia
de argilă și viața, în mii de forme, a început a
înflori peste fața pământului minunat rânduit.
De acest Spirit dător de nouă viață, crea-
tor de ordine, sămănător de încredere și de nă-
dejdi, plămăditor de avânturi și de înălțare, are
să vină lumea haotică a zilelor noastre. Peste
rușinea și sinistra clocotire a tehnicii noastre
plutește suflarea Lui răcoritoare; de aceea
înțelegerea noastră însăși n'a putut decât să ne
agenunche în fața materiei răzvrățite. Ne
batem, suflete pustii și înfricate, în mijlocul
întunecărilor și prăbușirii universale, fiindcă am
uitat cărarea sigură a biruinții: școala Spiritului.
— Pentruca s'o regăsim: Veni creator Spiritus!

*

Spiritul naște eroi și martiri. Din pescarii
răzvrățiți și neînvinși, a făcut într-o clipă apostoli,
predicatori de lumi și înțelegători de mistere ne-
înțelese. Puterea limbilor de foc a răzbătut
peste fața veacurilor și pe ruini de lumi îngropate
a ridicat, dela margini până la margini, mă-
nușa împărăției, pe care porțile iadului nu o
pot surpa în veac. Prin frământarea vremurilor
întunecate, El îi dă permanent haine și
formă nouă, el crește fără încetare șirul ne-
întrerupt al eroilor sfințeniei și jertferei de
lume, cari sunt chiagul înouitor al lumii. —
De acest Duh al eroismului, al jertfei și apo-
stoliei, al lăpădării de sine și al tăriei creștine
avem nevoie în deosebi biserica noastră în aceste
zile de restriște. Striviți de mizerie, loviți neîn-
tânat de puterile întunerecului, în mijlocul unei
lume vrășmașe și închinătoare de idoli, trebuie
să purtăm senini crucea suferințelor, să vestim
cu tărie și frică adevărul, să lățim cu tărie adevă-
ta împărăție a lui Dumnezeu în mijlocul
haosului nostru, pe care numai o mare cură-
re de toată spurcăciunea îl mai poate mântui.
— Pentru aceasta: Veni sancte Spiritus!

*

Spiritul Sfânt este izvor al adevărului și
al dreptății, spiritul păcii și înțelegerii. Prin lu-
crarea lui graiuri străine se înțeleg și porniri
vrășmașe se topesc în armonie. — De acest
Spiritu al păcii și al adevărului avem nevoie mai
deosebi în campania electorală ce ne stă în față.
Sufletul va revărsa din nou peste noi puvoaie de
măști, de minciuni și calomnie, vrășmășia și
înșelăciunile vor cerca să aprindă din nou inimile
mulțimilor, pregătind, cu criminală inconștientă,
războiul general. În fața acestui asalt al răului
trebuie să ridicăm zăgaz din duhul Rusaliilor. Prin
înțelegere și pocăință să cerem dela Domnul ca să
ne împăciască în noi duh drept, bun și pașnic. —
— Pentru aceasta: Veni Creator Spiritus!

Focul Mângăietorului

Symbolism bogat în înțelesuri — Sugestii de praznicul Pogoririi sf. Spirit

de Prof. DUMITRU NEDA

Cuvântul Domnului cuvânt adevărat și
făgăduința lui nu va trece. Și din veac nu s'a
întâmpiat să fi nădăjduit cineva într'ânsul și
să se fi rușinat. Căci puternic este celce face
din vânturi crainici neobosiți ai împărăției sale
și din para de foc slugi bine vestitoare. Lim-
bile de flacără ce pâlăie domol asupra cape-
telor celor adunați în foisorul Cinei celei de
taină intru așteptarea Spiritului promis de Cel
ce, cu zece zile mai înainte, se înălțase la ceriu
în văzul lor, viu să întărească și ele încodată,
strălucit, adevărul: credincios este Domnul
intru toate cuvintele sale și slavei lui nu este
sfârșit. — Inchinătorii smeriți ai Stăpânului
tuturor care toate le rândulește intru înțelep-
ciune, avându-și toate, până și cele mai mă-
runte amănunte ale faptelor și rânduelilor lui,
rostul și tălcul lor, petrecem și noi acum de
Rusali cu mintea câteva clipite în mijlocul
cetei sfinte asupra căreia s'a pogorit Spiritul
Sfânt în forma de limbi de foc, încercând să
ne dumirim, barem în parte, privitor la sem-
nificația tainică a flacărilor alese de Mângăie-
torul drept vestmânt al dumnezeieștii sale lu-
crări din această mărită și prealuminată zi.
Atâtea și atât de minunate șoapte se desprind
din graiurile cu adânc înțeles ale focului! Să
ascultăm o seamă din ele.

1. *Focul lucește vederii tuturor.* Vrei-
nu vrei, — caută să-l vezi. Așa-i firea lui: să
lucească în toată vremea și în toate locurile,
odată ce a fost aprins. Și să nu poată scăpa
vederii, odată ce sunt ochi cari să-l vadă.
Faptul că se aprinde în noapte și'n întunec
nu face decât să-i crească strălucirea, și lu-
mina lui e cu atât mai neapărat de lipsă și
mai binecuvântată, cu cât mai neagră i noaptea
ce-l împrejmuește. — Sufletele în cari sălă-
sluiește Spiritul Domnului sunt focuri ce nu
pot scăpa privirilor obștei. Graiul și faptele,
mai ales faptele, le descopăr la tot pasul,
trezind și în alții dorul de a face așașderea.
Poruncă avem, de altfel, cu toții: Așa să lu-
mineze lumina voastră înaintea oamenilor, în-
cât văzând faptele voastre cele bune să preamă-
riască pe Tatăl vostru cel din ceriuri. Și
porunca aceasta sfântă este. Apostolatul cu rod
nu se poate face rămânând la gânduri și dorin-
țe bune ermetic închise în sihăstria părții
superioare a intelectului. Trebuie să se treacă
la acțiune, la înfăptuiri pozitive, la schimbarea
în monedă mărunță a valorilor mari și la pu-
nerea lor în circulație. Toată bogăția de cu-
noștințe teoretice nevalorificate pe piața vieții
e un mor-man de talanți îngropați. Un sf. Ioan
Vianney a făcut în lumea sufletelor mai mult
bine decât multe duzine de confrăți incompara-
bil mai talentați într'ale dialecticii și oratoriei.

La noi tot așa este: lucruri mari fac și vor
face numai cei ale căror fapte bune sunt vă-
zute. Balanța dintre noi și ortodoxie va pleca-o
în favorul adevărului numai plusul de sfințenie
palpabilă a preoțimei și a turmei noastre credin-
cioase. Aceasta-i singura forță careia nu-i va
putea sta împotrivă multă vreme nici un fel
de șiretlic și trâncăneală dichisită cu chichițe
patriotarde. Sf. Gr. Thaumaturgul ne luminează
cu pilda vieții sale temeinicia acestei afirmații.

2. *Focul e în continuă mișcare.* De cum
s'a aprins și până când se stinge, flacăra se
sbate într'una. Focul nu știe nici de stare
nici de alinare. Odihna pentru el egalează cu
moartea. — Intocmai se întâmplă și în viața
sufletească. Apostolul ne avertizează: Celui
ce i-se pare că stă să ia aminte să nu cadă.
Iar un sfânt observă: Nescit tarda molimița
Spiritus Sancti gratia. Trândăvia e mormân-
tul oricărui gând mare, a oricărui ideal sfânt.
Și ce abillă-i trândăvia intru a se ascunde
după fel de fel de paravane! Câte suptefugii
nu găsește bună oară pentru a se eschiva
dela exercițiile spirituale menite direct să tre-
zească din amorțeală conștiințele și să le dele
noui impulsuri pentru a reintra în ogașa bună
părăsită și pentru a continua calea pe care
oarecând porniseră cu atâta însuflețire. Cu os-
tași ce stau cu mâinile încrucișate pe piept,
cască ori se bocesc, nu se poartă războaie
biruitoare. De arme uitate în cuiu și ruginite
nu au teamă dușmanii. Apărătorii ai crezului
bisericii lui Hristos cari nu se mai ostenesc
cu împroșpetarea și completarea arsenalului
științific-teologic vor folosi, poate, cuiva și
cumva. Nimănua însă mai puțin de cum folo-
sesc cauzei ce datorință au s'o apere. Greu-
tățile vieții și răutatea vremii nu sunt motive
pentru curmarea năzuințelor de viguroasă ex-
pansiune. Dimpotrivă: sunt cel mai bun prilej
pentru a dovedi că suntem apostoli, nu năi-
miși. Toți nourii sunt trecători și bun e Dom-
nul: să fim siguri că nu va lăsa să fim până
la sfârșit de ocară celor ce ne urăsc pe noi.
S'avem numai de grijă să nu se stingă în noi
focul Spiritului! Celealalte vor urma de sine,
neconștient, când Celui ce împarte biruințele
trainice îi vor bineplăcea eforturile noastre
animate fără încetare de suflul înviorător
al rugăciunii. Să nu uităm principiul: Vita in
motu. Viața e în mișcare. Și că fără pasul
nouăzeci și nouă nu vom ajunge în veci la
pasul o sută.

3. *Focul tinde într'o singură direcție: spre
înălțimi.* Purificată de orice impuritate mate-
rială, extracția eterică a focului, flacăra, se
saltă, s'globie și incandescentă, spre bolta a-
zurului imaculat. Similis similibus gaudet. Și cei

ce se iubesc se atrag Imprumutat. — Ce indicațiile luminoasă în tremurul lin al limbilor de foc din ziua celor dintâi Rusalii! Apostolul neamurilor îl va prinde sensul în expresia lapidară: Căutați cele de sus, unde este Hristos șezând deadreapta lui Dumnezeu. Fiul Tatălui trebuind să fie comoara creștinilor, la el ar trebui să fie și inima dreptcredincioșilor. În primul rând a celor ce au fost învredniciți să fie ispravnici a tainelor lui, fără să fie meritat cu ceva cinstea aceasta venerată și pismuită cu pismă sfântă și de oștirile cerești. Omul însă nu știe prețului după cuviință un asemenea dar. Și preotul om este și el. Adeseaori prea este numai om. Materia avându-o de mamă și țărâna de tată, — vorba unui cuvios alcătuitor de rugăciuni cu specială uncțiune spirituală, — se lasă deatâtea ori și slujitorul altarului învăluit de celea de jos și robit de celea pieritoare în așa măsură, că dispore aproape cu totul omul lui Dumnezeu. E penibil și dezolant totodată să constați că sunt atâtea persoane bisericesti cari despre orice vorbesc mai bucuroși și mai cu pricepere decât despre chestii de domeniul spiritualității. Și când te gândești că din prisosința inimii grăiește gura! Cui nu i-a fost dat însă să simtă acea dureroasă senzație de stinghereală amestecată cu fiori de groază ce ai nu odată când încerci să abordezi, în cercuri preotești, vre-o temă strict duhovnicească? Jalnic, dar adevărat: înțelegi numai decât că tărîmul suprafirescului unor parodii de alter Christus le este și necunoscut și nedorit. Ceea ce e de altminteri firesc, după ce ignoti nulla cupido. — Pentru răirea căror tipuri din tagma preotească, Domnului să ne rugăm. Totodată cercetându-ne și pe noi înșine: nu oare cumva le aparținem?

Cântă strana: Întru acest praznic după praznice focul Mângăietorului s'a pogorit pe pământ, în chip de limbi, și pe învățacei i-a luminat, și cunoscători ai tainelor cerești i-a făcut. Să cerem cu înzistență dela vistiernicul bunătăților mai presus de fire multă și bogată îndurare, ca să fim și noi cunoscători și următori ai îndemnrilor ce se desprind din taina limbilor de foc.

Zece ani de arhierie. Din prilejul împlinirii lor zece ani dela data când *Preasf. Valeriu al Orăzii* a preluat cârma acelei eparhii, clerul diecezan, fiii sufletești și toți prietenii și cunoscuții l-au felicitat și sărbătorit pe Înaltul Ierarh, urându-i încă zile multe dela Cel de sus.

Cei ce cunosc mai deaproape pe Păstorul cel mare dela Oradea știu, că aceste urări de bine pleacă dela inimi sincere și sunt departe de a exprima deplin recunoștința și stima ce o merită cel prăznuit. Dintre realizările *cunoscute* — și sunt neasemănat mai multe cele necunoscute lumii, — înșirăm și noi câteva în fuga condeiului. În acești zece ani de arhieriească păstorire I. P. S. Valeriu sfințește 28 biserici nou zidite sau renovate (multe pe deantregul pe banii săi, altele în mare parte pe spesele sale. De casele parohiale ridicate în acest fel nici nu mai vorbim). Pentru nevoile sufletești ale credincioșilor hirotonește 77 de preoți și înființează 14 parohii noi. Catedrala-i de reședință o înzestreaază, dintr'al său, cu 2 garnituri prețioase de ornate sacre de câte 12 ornate preotești și câte 4 diaconale. Tot pe această cale ajunge și clopotnița catedralei la clopotul cel mare, — o mândrie a noastră, precum și la corul nou construit.

Institutele diecezane cunosc și ele din belșug mâna largă a Preasfinției Sale. Așa Seminarul teologic orădan, a cărui clădire actuală vestește munificența arhierului Valeriu, cât și școala normală, tot din loc, pe care în 1923 o desvoaltă la 8 clase și se îngrijește să fie condusă de Frații școlilor creștine din București. La fel de mult îi zac la inimă și școlălele din Beiuș: liceul de fete, liceul de băieți, internatul de fete și cel de băieți, internate concretizate grijei Surorilor și Părinților asumpționiști, de toți și de toate interesându-se cu vorba și cu fapta de Maecenas. Și dacă mai spunem că „Vestitorul“ trăiește din jertfele sale, că broșurile din biblioteca Agrului se tipăresc pe cheltuiala sa, că giuvaerul de capelă a palatului episcopal e rezultanta aceleiași dărnicii, ca și leșirea la lumina tiparului lor o serie întreagă de valoroase și voluminoase

opere științifice-religioase, apoi am destăinut o parte numai din ceea ce a făcut în acești zece ani vrednicul urmaș al lui Mihail Pavle — Întru mulți ani, Stăpâne!

Fericire fără Dumnezeu?

Unde ne-a adus concepția materialistă.

Starea grea în care se sbat oamenii azi, ne arată cum nu se poate mai lămurit, unde ajunge societatea omenească, când este uitată de Dumnezeu. Ne sbatem ca peștele pe uscat! Indivizi și popoare! Se pare că suntem o corabie pe întinsul nesfârșit al mărilor, creș și-a pierdut busola, astfel că nu mai știe în ce direcție să apuce.

Și de ce nu-i îndestulită lumea de azi? Ce-i lipsește? Nu s'a făcut împărțirea pământului? Nu are școli mai multe ca ori când? Nu are radio? Mașini de sburat? Automobile? — Da, toate aceste le are, însă aceste singure nu sunt de ajuns pentru fericirea omului. Fericirea oamenilor nu sporește în măsura în care sporesc mașinile, ori se lățește cultura.

Ne plângem adeseori, că s'a depreciat grozav valoarea muncii și a bunurilor economice. Și așa este. Dar ne plângem vrodată, cât de tare s'au depreciat, în suflul mulțimilor, valorile veșnice, lucrurile lui Dumnezeu? Credința, pentru care s'a vărsat atât sânge, cum e lepădată de mulți, ca un lucru netrebnic? Sf. Biserică, ce luminează pe omul ce vine în lume, cu slujitorii ei, umită batjocorită, ca un dușman primejdios?

Noi credem, că tocmai aceasta depreciază grozav, tocmai aceasta desconsiderare a devalorizării veșnice, tocmai sumeția omenească de a trage degetul cu legile lui Dumnezeu este cauza mizeriei, tulburării și neliniștii din zilele noastre.

Oamenilor de azi le lipsește, prin urmare chiar Acela, fără de care nu poate fi fericire, le lipsește Dumnezeu!

Fericire fără Dumnezeu? Au încercat oamenii și lucrul acesta, dar în loc de fericire au ajuns la ruină, la sălbătăcie, vărsare de sânge, și nedreptăți strigătoare la cer.

□ □ Foiața „Unirii“ □ □

Pierirea ta din tine, Israile!

— Trădarea Țarigradului la 1453 —

de Mariș Barbu-Bănățeanu

Adevărul spus pe șleau ustură, de celea mai multeori. Și puțini au curajul să-l mărturisescă. Mai ales când e vorba de fapte și oameni din trecut, asupra cărora nu-i tocmai greu de brodat un văl de aur lucitor, oricâte turpitudini ar ascunde.

În această privință bizantinii sunt meșteri de neîntrecut. Toate își au însă hotarul lor. Și adevărul e ca unul de lemn: mai curând, ori mai târziu, are să iasă la suprafață. De orice domeniu ar fi vorba. În morală ca în dogmatică, în științele naturale ca în istorie.

În rândurile ce urmează atingem și noi un foarte controversat punct de istorie, în care a început să se facă lumină. Și încă de unde mai puțin ne-am așteptat: din partea unui ortodox și grec sadea, *Ioan Kordatos*, care în opusculul: *Ultimii ani ai imperiului bizantin*, pe 82 pagini documentate, face dovada de netăgăduit a faptului că Cetatea lui Constantin n'a fost ocupată vitejește de Turci, ci le-a căzut, pur și simplu, pleacă în mâini, grație trădării antiunioniștilor țarigrădeni. Anul 1453 n'a făcut decât să aducă reada deplin coaptă a unei vechi uri criminale,

așătată mereu de clica celor ce-și vedeau periclitare interesele lor economice prin unirea bisericilor.

Lucrurile se prezintă adecă, așa: În Constantinopol se formează, deja, cu mult înainte de anul dezastrului definitiv, două partide: una turcofilă, alta latinofilă. Paleologii, convinși încă dela 1271, că fără ajutorul Latinilor n'o să poată ținea imperiul, erau aplicați să facă unirea cu Papa. Antiunioniștii însă, având la spate masele și călugării, preferau pe Turci, cari respectau încă bisericile și mănăstirile ținuturilor ocupate de ei și crușau și viața domnilor feudali pe cari li lăsau stăpâni pe moșiile lor dacă se supuneau de bună voie. Capii curentului turcofil se îngrijiseră apoi să lanseze în straturile de jos ale poporului felurite profeții descurajatoare. O atare »profeție« susținea, că Paleologii vor înceta de a domni îndată ce va ajunge la tron dinastia lor a șaptea, tot atunci fiind și la osmanlii pe tron al șaptelea urmaș a lui Osman. Așa s'a făcut că poporul fărăgrădeam aștepta, resemnat și fatalist, sfârșitul apropiat al domniei lui Constantin, care era al șeptelea stăpânitor după *Michail Paleologul*.

Preacucericii de pe muntele Athos s'au grăbit să prevină evenimentele. Dintr'un firman al Sultanului Orhan (1326—1390) aflăm că erau în termini buni cu adepții lui *Mohamed*. La 1430, după căderea Salonicului, tot preacuvioșii de pe sfântul Munte invită pe *Murad II* să-și trimită oamenii ca să-le predeie citadela mona-

hală. *Trikkala*, *Larissa*, *Domochos*, *Lamia*, *Hydrunt*, s'au predat de bunăvoie lui *Baiazid*.

Între asemenea augurii se începe, la 1 Aprilie 1453, asedierea Constantinopolului. Fanatismul antiunioniștilor e și el la paroxism. *Alexandru Notaras*, amiralul-șef, Luca *Notaras*, nu stă la îndoială: spună, chiar în aceste zile fatidice, vorba de stranie profecție, că mai bine vrea să vadă stăpânind în cetate turbanul turcului, decât tinaș Papei!). Iar călugării, cu *Genadie* în frunte, s'impacientează pentru cât mai grabnică deschidere a porților, ca să se îplinească astfel poroșfețiile... cu un ceas mai din vreme.

Cronica turcească notează că în ziua de 29 Maiu 1453 poarta oblică (*Egri-Kapu*) s'a deschis de sine, ... în chip miraculos, înaintea învălitorilor. *Kordatos* însă, bazat pe serioase mărturii istorice (între cari și a istoricului turc *M. E. Tchelebi*) ajunge la altă constatare: Cetatea a căzut în urma unui înțeles prealabil între sultan și conducătorii celor asediați. Vinovății de această trădare îi află în primul rând pe *Notaras*, căpetenia antiunioniștilor. Eroul genovez *Giustiniani*, îl cunoștea bine, de când cu turcii cerute întru apărarea porții sf. Roman (*Trojan Kapu*), dar refuzate de acesta. *Vijelioasa* se plozie: »Ah, trădătorule, nu știu ce mă împiedică să se străpung!» avea temeuri reale. Ră-

¹⁾ Textul grec al acestui cuvânt devenit de celebritate: *Κρηττόταρον βασιλεύσαι ἐν μέσην Πόλιν λαί φρακκίολιον Τουρκου παρά καλύπτραν λατινικήν*

Fericire fără Dumnezeu? Au fost și sunt și azi, cari cred, că sunt de ajuns cultura, tehnica. De Dumnezeu nu mai e lipsă. Viața de azi însă ne convinge, că tocmai în veacul cel mai culturalizat, cu tehnica cea mai înaintată, suntem nu numai departe de fericire, ci însași societatea omenească e la marginea prăpastiei.

Ai alungat pe Dumnezeu din suflet? — Și ce fac oamenii? Ori se întorc la idoli, la păgânism, ori se cufundă în desfrâu, mai rău ca dobitoacele, căci mai curând poate trăi paserea fără aier, ca sufletul omului fără Dumnezeu!

Ai nimic autoritatea legilor lui Dumnezeu? Ori, mai poate fi atunci vorba de autoritatea omenească? Iar acolo unde nu se respectă legile, cuvântul dat, mai poate fi oare vorba de viață civilizată, ori mai mult de o turmă de oameni ținută în frâu cu sbiciul tiranului?

Nimicești legile dumnezeiești, cari țin în frâu patimile trupului? — Dar, mai poți vedea atunci fețe de om pe pământ, ori numai fețe supte, spate gârbovite și sânge stricat?

Alungi pe Dumnezeu și slobozi frâu liber asupra muncii și averii altuia? — În cazul acesta fiarele selbatice nu se vor sfâșia așa grozav, ca oamenii, pentru avere.

Fericire fără Dumnezeu — e cu neputință!

Astăzi se scrie mult și se întreabă sociologii, cine e de vină, că a ajuns societatea aici? Cine i-a săpat mormântul la marginea căruia se află? Răspundem, că aceia, cari au jefuit din sufletele oamenilor credința în Dumnezeu și i-au condus desconsiderând ori delăturând legile lui Dumnezeu.

În loc de fericire, iată unde am ajuns! Căci, vai omului și vai societății, când se depărtează de Dumnezeu!

de pr. Emil Tatar

Nouii brazde în Agru. Organizația religioasă-socială a mirenilor noștri din eparhia orădană merge înainte pe calea bună apucată. Știrile ce ne vin de aci sunt dintre cele mai mângâietoare. Se lucrează conștient și consecvent și lasă să se înțeleagă că se va continua și pe viitor în același sens și cu aceeași

de-un glonte plecat din tabăra grecească, Giustiniani, cu jalea în suflet, s'a retras subit din acest loc al pieririi ignobile.

Celea ce au urmat se știe. Sultanul s'a îngrijit ca nici în zilele de anarhie ce au urmat cuceririi cetății nimenea să nu se atingă de casa și avutul lui Notaras, pe care în scurt timp l-a numit apoi de episcop al orașului. Celalalt matador al dușmanilor unirii, ieromonahul Gennadios, mai înainte George Scholarios, și-a căpătat și el răsplata vrednică de o atare »slugă a Domnului«. Mohamed II, imediat după înstăpânirea în cetatea de reședință a lui Constantin cel Mare, îl proclamă de patriarh al creștinilor de sub oblăduirea turcească și îl investea cu puteri discreționare asupra Grecilor din imperiul otoman. Pentru așa ceva, de fapt, nici nu s'ar fi găsit mai potrivită figură ca vrednicul ucenic al lui Marcu din Efes, întemnițat în mănăstirea Pantocratorului de basileusul Constantin Drages, care, dintre zidurile temniței, nu știa spune mulțimilor tulburate de agenți meschini și interesați alt cuvânt, decât că »Unirea aceasta mincinoasă (cea dela Ferrara-Florența) nu-i decât o apostasie dela predaniile părințești«. Patriarhatul constantinopolitan sub suveranitate turcească era singura monedă demnă de celce fanatizase, prin aceste cuvinte, plebea de așa, c'a alergat să steargă cu buretele altarul Sfintei Sofii, la carele celebrase Isidor, delegatul Papei.

Turci le-au trebuit — Turci le-a dat Dumnezeu antiunioniștilor. Adevărul acesta, precum

hotărâre neînduplecată. **Congresul diecezan**, anunțat tocmai pe azi, mâine și poimâine, va da un nou și puternic impuls în această direcție.

Și până la informațiile privitoare la acest congres, ce e de prevăzut că va fi strălucit, notăm că în Dumineca Tomii Agrul s'a constituit, cu deosebită solemnitate, în două parohii: *Marca* și *Cenaloș*, luând parte la aceste acte tot ce este bun și nobil acolo.

Insuflețitorul mișcării agriste din Marca e pâr. *Teofil Băliban*. Cu prilejul pomenit, comitetul central a fost reprezentat de dd. *Dr. Gelu Egri* și *Dr. Gh. Bulgăr*, ambii vorbind cu convingere și elan mulțimii ce i-a ascultat cu mult interes, ca pe ceilalți oratori de după sf. liturghie, la constituirea comitetului local: pâr. *Vetișan* din Porț, d. notar *Mergheșin* și pâr. *Băliban*. A plăcut mult, nespuse de mult și piesa: *Martira Crucifixului în Mexic*, jucată de elevele școlii normale din Șimleu. Cum iarăși numai bucurie au făcut și cuvântările ținute după plecarea delegaților comitetului central dintre cari remarcăm pe cea a d. avocat *Dr. Ionel Pop* din Șimleu despre ascultarea cu care datorează credincioșii părinților lor sufletești.

În aceeași zi s'a ținut și ședința generală a Agrului din *Cenaloș*. Lume peste lume și aici, încât n'o mai cuprindea sala și coridorul școlii. Conferențiază dd. *Lucian Turdean*, doctorand în științele economice și juridice, *Filimon Popa*, inv. pens. și pâr. *R. Mădăraș*. Sunt ascultate cu sfințenie și savurate cu nesaț atât conferințele cât și cântările religioase din programul select și variat.

La o săptămână după aceasta a avut loc șezătoarea de propagandă a Agrului de pe lângă catedrala din *Oradea*, în cartierul loșia, la Părinții franciscani. Tema zilei: *Sectele*, în lumina istoriei și a evangheliei. Vorbesc, captivant și instructiv: d. *Dr. Savu Marta*, avocat; pâr. *Ion Gârleanu*, franciscan; pâr. *Dr. L. Tăutu*, prof. de teologie; d. *Dr. V. German*, medic și absolventul seminarului baptist din București, fostul sectar *Teșculea*, invitat anume pentru acest caz. În răstimpul dintre conferințe a cântat, delectând și înălțând totodată

scrie B. Mexas în observările sale referitor la cartea lui Ioan Kordatos, — observări reproduse și de revista *L'Unité de L'Église*, Nr. 53 din 1932 și cari ne slujesc și nouă de izvor informativ — l-a recunoscut deseori verbal și savantul grec Karolides, precum și marele bibliotecar al patriarhatului, *Gedeon*, fără să aibă însă curajul să susțină și în scris ceea ce deatâtea ori mărturisise la cursurile de Studii Medievale.

Ei dar asta se cheamă ortodoxie à la Bizanț și-i privește în primul rând pe Greci. Jalnic este numai că urmările infamiei antiunioniștilor bizantini dela 1453 nu s'au spart numai în capul lor, ci s'au resfrânt și asupra altora, precum știm din istorie. Păraiele de lacrimi și sânge creștin, vălvătaiele de foc și ruinele materiale și morale ce au întovărășit semiluna veacuri lungi, dela Bosfor până la Viena și în stepele rusești, peste atâtea trupuri de țări ce se închinău Crucii, între cari și țările române, sunt urmarea urei bizantine căreia mai drag i-a fost turbanul turcesc decât tiara latină, papală, singura putere care ar fi putut să-i ajute și i-ar fi ajutat, dacă n'ar fi respins-o dela sine, lovind în chip hain mâna ce li-s'a întins.

Istoria se repetă. Să studiem semnele vremilor prin cari trecem și o să vedem că odraslele târzii ale lui Gennadios și Notaras își păstrează și azi, și sub haină românească, vechiul suflet lagust, ranchiunos, veninos și orbit de patimă.

asistența, corul teologiei de sub conducerea pâr. *Dr. C. Tămăian*. — De prisos să se mai spună că satisfacția numerosului public ce a luat parte la toate manifestațiile acestea de credință vie a fost la culme pretutindenea.

Știri mărunte

Misluni populare. Zilele de 2—6 Iunie c. au fost zile de mare praznic pentru parohia noastră Băița din eparhia Orăzii. Căci în acele zile pâr. asumpționist *I. Merloș* a petrecut în mijlocul credincioșilor noștri deacolo, vestindu-le cuvântul mântuirii. Rezultatul a fost peste așteptare. Biserica a fost mereu ticsită de lumea care dimineața își amăna lucrul câmpului, iar seara își scurta din timpul odihnei, numai să poată asculta povețele sufletești, împodobite cu fel de fel de pilde din istoria neamului și viețile sfinților. — Pâr. misionar s'a depărtat mângâiat de roadele vădite ale ostenelelor sale binecuvântate din belșug de *Acela*, dela care singur vine toată darea cea bună și tot darul desăvârșit. (*Carol Rogge*).

Tot mai aproape de cinstea altarelor. După informațiile din urmă, procesul de beatificare al savantului profesor univ. de drept roman-bizantin *Contardo Ferrini* a luat un curs dintre cele mai favorabile. Postulatorul cauzei, *Mons. Anicchini*, a înaintat deja secretariatului Congregației Riturilor documentele procesului informativ diecezan referitor la două minuni ale *Ven. Ferrini*. Restează acum încredințarea alor doi medici cu cercetarea celor două vindecări miraculoase din chestie. Întru cât se va constata că aceste vindecări nu pot fi explicate pe cale naturală, se va purcede la cea de lipsă în vederea cât mai neîntârziată beatificării. — Bun e Domnul și sperăm să vedem și această minune a vremilor noastre: un mirean, profesor universitar și savant de renume mondial, cu fruntea încununată de gloria sfințeniei.

Catedrală catolică în Belgrad. Ori-cât de urit s'ar uita oficialitatea sârbească la catolicism, acesta își vede de drumul său. Se consolidează și se extinde. Fără să se plocniască la dominanți și fără să se sinchisească de șicanele cu cari e gratificat. Mai nou, la inițiativa arhiepiscopului catolic din capitala Jugoslaviei, s'au apucat să-și zidească biserică în chiar inima țării. Și încă ce biserică! Dezele de spese glăsuiesc de milioane grele de dinari. Face însă să se jertfească oricât pentru un scop ca acesta. Biserica se ridică în cinstea Sf. *Ion Capistran* și va sluji de catedrală arhiepiscopului catolic din Belgrad. — Iar catolicismul croat știe ce înseamnă asta.

Locale. Luni a doua zi de Rusalii, va predica în catedrală Cl. *Dr. Augustin Popa*, prof. de teologie; Vineri, la Nașterea sf. *Ioan Botezătorul* va predica pâr. *Dr. Septimiu Todoran*, prof. de religie, iar Dumineca viitoare, a tuturor Sfinților, pâr. *Dr. Vasile Aftenie*, prof. la academia noastră teologică.

— Dumineca trecută pâr. *Dr. Coltor*, ministru subsecretar de stat la ministerul sănătății și al ocrotirilor sociale, a petrecut în orașul nostru. Cu acest prilej Capitlul, Academia Teologică, școlile și autoritățile civile i-au făcut o impresionantă *manifestație de stimă* și dragoste acestui strălucit fiu al Blajului, fost dascăl al școlilor de aici și înțelept sfetnic al pâr. Mitropolit. — Dela Blaj pâr. *Coltor* s'a dus Luni la *Disciosământin*, unde așiderea s'a făcut în cinstea înaltului oaspe o recepție sărbătorească la prefectură, salutat fiind de reprezentanții tuturor instituțiilor, autorităților și reuniunilor locale, tuturor răspunzându-le și aici, ca la noi, cel omagiat.

— Școalele noastre își închid, rând pe rând, ușile după cei ce pleacă numai pe vacanță, ori se despart de ele pentru totdeauna. Săptămâna aceasta, terminându-se și cu *examenul de capacitate*, și-au luat sborul în cele patru părți ale țării absolvenții și absolventele școalelor normale de băieți și fete. Azi dimineață s'a făcut apoi *încheierea anului școlastic și la Seminarul nostru teologic*, ai cărui alumai, după Tedeumul din catedrală și alocuția rectorală și sfaturile Il. Sale Dr. A. Cheșianu ținute acasă, au fost lăsați și ei la vetrele părintești.

Germania poenitens. Lumea bărbătească a Germaniei catolice nu mai face secret din convingerile sale intime, religioase. Pelerinajul de pocăință dela Köln, cu mii de participanți, — numai bărbați! — a găsit răsunset și în Germania de vest. S'au aranjat deci pelerinaje similare, între altele, la Trier (3000 de participanți), Bonn (5000), Stollberg (2000), Mechernich (2000), München-Gladbeck Venn (1300 muncitori de fabrică adunați fără invitații speciale) și Recklinghausen, cu participarea alor cel puțin 8000 de bărbați din toate straturile sociale și de toate condițiile. — Cât de departe suntem noi încă de așa ceva!

Telefonul „Unirii“

D. București. Promisiunea guvernului de-a plăti salariile funcționarilor, îi cuprinde fără deosebire pe toți. Așa cum cere, de altfel, cea mai elementară dreptate. Vor fi plătiți, deci, și preoții. Și, de sigur, după lege și dreptate. Cari cer, evident, să avem salarii egale cu frații ortodocși. Suma necesară pentru această intrare în lege nu a fost un simplu angajament al unui guvern trecător, ci un obligament al țării, care rămâne întreg, oricât s'ar schimba cărmuirile. N'avem nici un motiv să credem, că va fi altfel. De aceea este inutil să ne alarmăm. Va trebui însă, evident, să stăruim pentru intrarea neîntârziată în lege. Ceeace se face, fără îndoială, de către cei chemați.

I. Sibiu. Psihologia ortodoxă este foarte interesantă și logica bizantină extrem de amuzantă. Citiți, de pildă, ultima circulară a Sibiului. După atâtea vreme, izbucnește în ea »măhnirea și scârba« pentru »barbaria păgână a »uneltitorilor gr.-cat. dela Sărăsău«. Știți, chestia cu capela așezată ilegal în școală și cu tămăia risipită. Semnificativ și acest simplu fenomen de revoltă recidivă. — Continuați însă: »Nu cerem ... să-i pedepsească pe ceice uneltesc în contra legii românești a religiei ortodoxe (!), care ne învață să iertăm pe ceice fac rău și să iubim și pe vrăjmașii noștri«. Pildă imediată pentru felul cum trebuie înțeleasă această învățătură din »legea românească a religiei ortodoxe« este însăși circulara, care poate fi socotită un mic giuvaer de dușmănie la adresa »unației uneltite de maghiari«, care și acum asuprește crâncen pe bieții ortodocși. — Rețineți însă, în deosebi, singurul alineat important din circulară. El sună așa: »In Maramurăș populația românească este gr.-catolică, afară de câteva sate risipite, cari s'au întors în sinul Bisericii strămoșești încă înainte de desrobire«. Un adevăr banal, de sigur. Spus de Sibiu însă. Și asta e mult. Fiindcă până mai ieri toată lumea știa că Maramureșul »a rupt pecețile« și se aruncă valvârtej în brațele cuvioase ale pâr. Ivan dela Cluj. Care, la rândul său, în toate adunările eparhiale cântă înainte această melodie, chiar cu riscul de-a fi trecut, pe rând, la ortodoxie mai mulți Maramureșeni decât are în total Țara Voevozilor. Ce va spune acum marele convertitor de noroade? Insuși mitropolitul său îl desminte, lapidar și categoric! Așteptăm răspunsul dela Cluj!

P. Reghin. Alarma curătoratelor nu este pe de-a-ntregul justificată. Art. 52. al. 8 din legea conversiunii (publicată în »Mon. Of.« Nr. 93 din 19 Aprilie c.) spune limpede, că »nu intră în prevederile prezentei legi: ... creanțele ... datorite către parohii și către comitetele școlare«. Acestea prin urmare toate, de orice natură ar fi, se vor plăti integral, fără nici o reducere. Și anume, potrivit al. 9 din acelaș articol, în primii cinci ani de asanare: »Instanța judecătorească, pronunțând hotărârea de asanare ... va cuprinde plata lor în ratele de amortizare anuală în primii cinci ani ai planului de asanare«. — Nu sunt scutite însă, de sine înțeles, nici parohiile creditoare dela împlinirea formelor impuse de lege tuturor creditorilor și al căror termen este 18 Iulie c. Pentru ca ele să se poată face cât mai exact, Ordinariatul va da, pe cât știm, în curând instrucțiuni amănunțite și formulare reglementare. Datoria curătoratelor va fi să se îngrijască de executarea promptă și precisă a îndrumărilor ce se vor da.

H. P. Năsăud. Comisiunea catehetică ne informează, că pe începutul anului școlar viitor vom avea nesmintit completă seria manualelor de religie. În bună parte vor fi, firește, tot cele vechi. Altele, noi, — între cari și acela de care vă interesați — sunt în curs de cercetare și în câteva zile gata de tipar. Rezultatul se va vedea atunci.

B. Sântioana. Am primit 400 Lei, abonament pe 1928 și 1929.

M. Motiș. Am primit restanța pe anul trecut.

Ș. Ploiești. Confirmăm primirea abonamentului pe anul curent.

MITROPOLIA GR.-CAT. ROMÂNĂ BLAJ

Nr. 3665-1932.

TABLOUL

Catedrelor vacante dela școalele secundare gr.-cat. române din BLAJ

Tipul școlii	Școala	Nrul de ordine al catedrei	Catedra	Observări
E.	Liceul gr.-cat. de băieți	2 4 6 10 16 19 20 23 26	Religia gr.-cat. Română-Latină Română Franceză Filosofie-Drept Șt. Fizico-Chimice-Matematică Șt. Fizico-Chimice-Matematică Muzică Educație-Fizică-Sporturi	
C.	Liceul gr.-cat. de fete	1 2 4 10 11 15	Religie gr.-cat. Română-Latină Latină-Elină Fizico-Chimice Științele-Naturale Lucru-Gospodărie	
C.	Școala Normală gr.-cat. de învățători	1 4 7 9 17	Religia gr.-cat. Franceză Geografie Științele Fizico-Chimice Științele Agricole	Compl. cu Naturale
C.	Școala Normală gr.-cat. de învățătoare	3 4 7 12	Română-Dat. inv. Franceză Geografie Muzică	Se comp. cu orele de Nat Se comp. cu orele de Viol
C.	Școala comercială superioară gr.-cat. de băieți	1 2 4-5 6 8 9	L. Franceză și corespondența franceză L. Germană și corespondența comercială Științele comerciale Aritmet, Com. Algebră element. și fin. Științele Naturale, chimie, mărfuri Științele Juridico-economice	2 catedre Comp. cu 3 ore de Fizică Comp. cu 3 ore de desemn
C.	Școala comercială superioară gr.-cat. de fete	1 2 3 4 5 6 8 9	L. Franceză și corespondența comercială L. Germană și corespondența comercială L. Italiană și corespondența comercială Științele Comerciale (catedra de teorie) Științele Comerc. (catedra de aplicațiuni practice) Aritmetica comercială Științele Naturale, Fizico-Chimice și mărfuri Științele juridico-economice	

Nr. crt.	Tipul școlii	Nrul de ordine al catedrei	Catedrele vacante	Observațiuni
1	Școala gr.-cat. de Arte și Meserii »Sf. Iosif«		1 post de profesor (partea științifică)	Salar de bază 1600 Lei
2			1 post de profesor (partea literară)	Salar de bază 1600 Lei
3			1 post de maestru tâmplar	Salar de bază 1000 Lei
4			1 post de maestru rotar	Salar de bază 1000 Lei
5			1 post de maestru lăcătuș	Salar de bază 1000 Lei

În conformitate cu dispozițiunile art. 12 din legea specială decretată cu No. 2799 din 5 August 1929, asupra raporturilor dintre școalele secundare confesionale române din Brașov, Blaj Brad și Ministerul Instrucțiunii, se publică catedrele vacante din învățământul secundar de orice categorie, atât al băieților cât și al fetelor dela școalele confesionale din Blaj.

Cei cari doresc să fie numiți profesori sau măștri cu titlul provizoriu la vreuna din catedrele vacante dela aceste școli, sunt înștiințați că, pe lângă condițiunile prevăzute de art. 36 din legea asupra învățământului secundar, trebuie să îndeplinească și următoarele condițiuni prevăzute de art. 10 din menționata lege specială și convențiile amintite:

La Blaj să fie de religie unită (greco-catolică), profesorii bărbați, cu excepția măștrilor, trebuie să fie absolvenți ai unei școli superioare de teologie sau cel puțin studenți în teologie.

Cererile însoțite de acte doveditoare a îndeplinirii condițiunilor de numire în învățământul secundar se vor adresa până la 30 Iunie a. c., cel mai târziu, Preaveneratului Consistor gr.-cat. din Blaj, care împreună cu Ministerul vor proceda la numirea cu titlu provizoriu între 1-15 Iulie a. c. pe ziua de 1 Septembrie 1932, potrivit dispozițiunilor prevăzute de art. 12 din legea specială și convențiile speciale amintite mai sus.

Blaj, din ședința consistorială ținută la 11 Iunie 1932.

VASILE SUCIU
Arhiepiscop și Mitropolit.